

Panis Evangelici Fragmenta Quadragesimalia Tripartita

Ex sanctissimo Dei Verbo copiosè & sedulo collecta, Sanctorum Patrum, variorumque Auctorum sententiis & conceptibus mirificè aucta; Et Omnibus Quidem Anni Dominicis; præcipuè tamen singulis Quadragesimæ Dominicis & Feriis per binas ad minus, sæpius denas aut septenas Conciones fideli Populo ...

Lingendes, Claude de

Coloniae Agrippinae, 1689

XXIV. Quæ prima est de morte in peccato; terribilem illam sententiam: In peccato vestro moriemini, per varias propositiones exponit.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56356](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56356)

optabat: *Nesciens tamen quid diceret*: quoniam incongruè loquebatur, non advertens, quæ loquebatur non expedire: Etenim bonum esse aiebat ut hic essent, hoc est permanerent: Tum ut permanerent, tabernacula erigere volebat, in utroque deceptus: Neque enim erat bonum, hoc est conveniens illic manere, neque in tantâ gloriâ existentibus, & intra nubem receptis necessaria fuere tabernacula ut remanerent. Sed nimirum amor præceps est, & in extasi inconsideratus, ita in uno defixus est. Ita tam admirabilis spectaculi dulcedine allectus, & admiratione elatus cum nihil melius cogitare posset, sic permanere voluit, aliarum omnium rerum oblitus. 1. Quod paulò antè dixerat Christus, sibi moriendum esse; 2. Christum non Petri tantum causâ venisse, sed totius mundi, quod ipsi Petro exprobrat Damascenus: 3. Id non sufficere ad Christi gloriam, ut in uno monte cum Mose, & Eliâ permaneret, qui in cælos erat ascensurus eum innumerabili Iustorum

multitudine. 4. Id pugnare cum Scripturis Prophetarum, cum Patris voluntate, cum fine propter quem Filius Dei venerat. 5. Quòd nondum esset tempus mercedis sed pugnae. Igitur, ait Damascenus, non implebitur quod tibi dictum est te accepturum claves regni cælorum. Nisi Divinitatem Adamus præmaturè expetivisset, quod cupiebat, habuisset. Itaque ne ea quæ bona sunt præproperè petas. Erit aliquando tempus cum hoc spectaculo in sempiternum fruaris.

Certè vides quod dixi summam fuisse extasim, revelationem omnium sublimissimam ac diviniissimam. Sic Sponsa introducta in cellam vinariam: *Fulcite me floribus, stipate me malis, quia amore languo.* 1. Cor. 16. *Si quis non amat Dominum nostrum Iesum Christum, sit anathema; Maranatha.* S. Clemens. Sit anathema usque ad adventum Domini. S. Anselmus, Si prior adventus non fuerit utilis, sit ei ad damnationem secundus mox futurus. Finis Transfigurationis solus **JESUS**. Amen.

FERIA SECUNDA

DOMINICÆ SECUNDÆ,
IN QUADRAGESIMA.
CONCIO PRIMA;

Exponitur hæc sententia per varias propositiones.

In peccato vestro moriemini. Joan. 8.

MIRA est peccati, & mortis conjunctio, ut de uno dici nihil possit, quin de alio moriatur sermo: Ita ab initio mundi prima mortis comminatio fuit ratione peccati: Unde Apostolus Rom. 5. *Per unum hominem, peccatum in hunc mundum intravit, & per peccatum mors*

mors, & ita in omnes homines mors pertransiit: in quo omnes peccaverunt, nam ante peccatum homines poterant, non mori, *Deus enim, ab initio hominem creaverat inextremabilem*, sed ubi factus est homo peccator, factus est mortalis: & ferè in lege hæc se comitantur, *Anima qua peccaverit ipsa morietur*. Quod si utrumque separatim sumptum, est horribile, multò magis conjunctum erit formidabile: 1. *Cor. 15. Stimulus autem mortis peccatum*, quia confixi aculeo peccati homines moriuntur: quasi diceret Apostolus, vim, telum, & potestatem mortis esse peccatum: neque enim mors aliquid potuisset in homines, nisi per peccatum: Mors itaque ut bellator est, in cuius manu peccatum est quasi telum, quod ubi homines sauciati sunt, illicò moriuntur: Itaque stimulus mortis est peccatum, nam mors peccato homines vulnerat, ac pungit, & sic pungendo interficit. Mors igitur est per peccatum, & peccatum per mortem ut sensibiliorem formidabile est: cum enim per se blandiatur, ejus amaritudo per affectum, seu per mortem sentitur. Sed si mors ex peccato sequens, est acerba, longè acerbior est, quæ cum peccato contingit: quare summa omnium pœna huius vitæ, est mori in peccato, & summus hominum timor esse debet ne in peccato moriantur: Et cum id maximè nostrum inter sit, maximè curare debemus, ne illud nobis contingat, & id quotidie flagitamus à Virgine, cum ejus preces exposcimus, pro horâ mortis, Quæ propter ejusdem opem pro hoc, de re eadem, discursu, petamus. **AVR MARIA.**

DE tam formidandâ materiâ dicturo, veniunt in mentem hæc S. Chrysostr. verba homil. 57. in Matth. Non sum nescius, molesta hæc verba multis videri: Verùm quoniam nullum est, emolumentum silentij, aper-

tè mihi dicenda omnia esse video, quippe si tacuero, nec verbis vox exagitavero, non potero per taciturnitatem à supplicio vos liberare: immò vero è contra, non solum vestræ afflictiones futuræ augentur, verùm etiam meæ crescunt: Quid igitur valet blanda verborum palpatio, quæ non modò non juvat ad opus, verùm etiam vehementer nocet? Quid lucrabor, si lætitiâ vobis afferam verbis, & re ipsa mœrorem præparavero: si delicatissimum aurium sensum demulceam, & animam in pœnas detrudam? Quare necesse est mœrorem hic inferre, ne ibi atrociter puniamur. Hæc ille. Adde quod sicut in hac sæculi corruptione homines non nisi extremis rebus commoveri solent, ita illo aquæ sunt ordinatis non tangunt: Deinde tantus est sui ipsius amor, ut præter timorem rerum maximarum nihil nos à malo possit avocare: Denique etiam si undequaque terrores ingeminemus, quàm pauci tamen sunt, qui à timore Dei, spiritum salutis concipiant, uti dicit Propheta Isaïas cap. 26. *Concepimus, & quasi parturivimus, & peperimus spiritum*: Sed nimirum insolita est in peccatore impudentia, & duritia, ita ut non nisi multo tempore vincantur, nobisq; liceat exclamare cum Jeremiâ c. 5. *Percussisti eos, & non doluerunt: attrivisti eos, & reuenerunt accipere disciplinam, induraverunt facies suas suprapetram, & noluerunt reverti*. Nihilominus tamè si de vestrâ salute desperarem, cessarem utique, vel aliam dicendi viam inirem quæ vobis gratior esset, & minùs mihi laboriosa, nec vos majoribus suppliciis dignos efficerem: Verùm zelus, què à Deo mihi dari sentio, maximo mihi argumento est Deû vestram omnium conversionem moliri: unde etiam obstinatissimos alloquor, qui licet tam multa audierint, non tamen à peccatis resipiscunt: Quid enim adhuc ad Conciones frequen-

quentissimi accurrunt, nisi quia Deus paulatim eos ad se pertrahit? Et ut vestram conscientiam convenire mihi liceat, nonne jam non tam libet Deum offendere? nonne sentitur aliquis pudor? nonne tangit conscientia? nonne quarunt ut latebra? nonne pratexuntur excusationes? hæc omnia indicia sunt victricis gratia, quam spero plenissimam victoriam de vobis reportaturam. Age igitur, mi auditor, & in hujus formidanda sententiaë explicationem ingrediamur, idque per varias, sed inter se connexas propositiones, ut nihil dubitationis relinquam.

I. Propositio. Nemo est qui si post admissum peccatum, quodcumque tandem sit, ingemuerit uti oportet, veniam apud Deum non reperiat: Ezechielis cap. 18. *Cum averterit se impius ab impietate sua quam operatus est, & fecerit iudicium, & justitiam, ipse animam suam vivificabit: considerans enim & avertens se, ab omnibus iniquitatibus suis, quas operatus est, vitam vivet & non morietur:* Et c. 33. *Impietas impij non nocebit ei in quacunque die conversus fuerit ab impietate sua, & si dixerit impio, morte morieris, & egerit penitentiam à peccato suo, vita vivet, & non morietur: omnia peccata ejus quæ peccavit, non imputabuntur ei iudicium & justitiam fecit, vita vivet:* Ambros. lib. 2. de penitentia cap. 4. Omnibus conversis pollicetur veniam, quia scriptum est, *Omnia quicumque invocaverit nomen Domini salvus erit:* Tanta nimirum vis est penitentiaë: quod est aded verum, ut non modò Deus id dicat, sed etiam juret, cum ait, *Vivo ego:* quod advertit Tertull. lib. de Penitentia cap. 4. Bonum est penitere? an non? quid revolvis? Deus præcipit: At enim ille non præcipit tantum, sed etiam hortatur: invitatur præmio salutem, jurans etiam, vivo dicens, cupit credi sibi: ò beatos nos, quorum causâ Deus jurat: ò miserimos nos, si nec juranti Domino credimus. Hinc factum ut in Scripturâ

data sint nobis exempla quorundam gravissimorum peccatorum, quibus penitentia statim veniam promeruit: Ambros. lib. 2. de penitentia cap. 6. sic flevit Ninives populus, & denunciatum excidium civitatis evasit: Tanta est enim penitentiaë medicina, ut mutare videatur suam Deus sententiam. Verùm dixi, si tamen peccator ingemiscat uti oportet: Quia non omnis penitentia sufficiens est, sed & certum motivum requirit, & certam quantitatem, hoc est integritatem: Quin etiam alia vera est, alia falsa penitentia: Neque verò etiam omnis vera penitentia sufficiens est ad justificationem, licet possit esse via, & dispositio ad illam qualis est attritio, uti docet Concil. Trident. sess. 14. cap. 4. Ex his omnibus patet quod dixi, nullum esse qui si post admissum peccatum ingemuerit uti oportet veniam non consequatur.

2. Propositio. Nemo tamen ingemiscit, nisi Deus dederit, secundum illud Apostoli 2. ad Timoth. 2. *Nequando, Græcè μήποτε, si quando si forte, det illis Deus penitentiam ad cognoscendam veritatem, & respiciant à diaboli laqueis:* unde Leo Papa epist. 91. Penitentiam credimus ex Dei inspiratione conceptam, dicente Apostolo, *ne quando det illis Deus penitentiam:* & Augustinus lib. 5. in Julianum cap. 3. Nisi ipse dederit, quis aget penitentiam? Itaque illud orat Jeremias cap. 31. *Convertete me Domine, & convertar, postquam enim convertistis me, egi penitentiam:* Etenim potest peccator per seipsum à Deo recedere, sed redire non potest, nisi Deus revocari: Vnde ipse Ezechiel. 6. Pollicetur se daturum cor novum: *Dabo (inquit) vobis cor novum, & spiritum novum ponam in medio vestri, & auferam cor lapideum de carne vestra, & dabo vobis cor carneum:* Idem passim definiunt Concilia, Arausicanum 2. can. 4. Trident. sess. 6; can. 3. Si quis dixerit sine Spiritus sancti

sancti inspiratione, & ejus adjutorio posse aliquem pœnitere sicut oportet, anathema sit: Ratio est, Quia actus pœnitentiæ est supernaturalis, est enim ad gratiam dispositio, quæ à nobis solis proficisci non potest, ne initium justificationis sit à nobis: ad hæc motivum habet supernaturale, & respicit offensam, ut scindentem amicitiam Dei, ut privantem gloriâ cœlesti, ad dicentem suppliciis æternis, & inducentem, maculam peccati, quæ omnia, uti supponunt cognitionem fidei, & notitiam supernaturalem: ita similem habent in voluntate affectum supernaturalem: unde sequitur neminem pœnitere posse, nisi Deus dederit, uti dicimus de actibus Fidei, Spei, Charitatis, & aliis supernaturalibus.

3. Propositio. Nemini verò faceret injuriam Deus si locum pœnitentiæ non daret, nec pœnitendi gratiam. Probat 1. exemplo Angelorum prævaricantium, quibus ne momentum quidem pœnitentiæ dedit, sed statim eos de cœlo dejecit in barathrum. Quia per peccatum omne jus amittitur ad omnes gratias, immò omnis dignitas perit, sed potius oritur indignitas, & meritum contrarium: quare cum dicit Trident. Neminem à Deo desereri, nisi prius ab eo deseratur, satis indicat Deum aliquos deserere à quibus prius fuit desertus: 3. Quia neque tenetur Deus ex justitiâ, neque ex fidelitate. Non ex justitiâ: Quia nihil peccatori debet præter pœnam: unde habitâ ratione peccatoris, debet eum potius privare omni gratiâ, quam aliquâ prævenire; debet potius indurare, quam emollire: Neque ex fidelitate, quia Deus nihil peccatori promittit præter pœnam: unde sequitur si aliquibus concedat, alijs deneget; iis quibus negat, nullam facere injuriam: sed erga istos, justum esse, erga alios misericordem: quod utrumque pertinet, & ad summam ejus dominationem, quia donorum suorum est Dominus: unde Apost. Rom. 9. *cujus vult miseretur, & quem*

vult, indurat: & ad summam ejus sapientiam, cuius est non eodem modo omnes ordinare: & cum in hominibus rationes desint hujus discriminis, oportet eas in ipso Deo reperire: quod idem Apost. facit eum dicit, Non est volens, neque currentis, sed misericordis Dei: Denique ad summam Dei in electos commendandam clementiam, quos ipse secernit, & quos aliorum suppliciis instruit, secundum illud Roman. 9. Sustinuit in multa patientiâ vasa ira apta in interitum, ut ostenderet divitias gloria sua in vasa misericordie, qua preparavit in gloriam: Et sicut melius esse existimavit ex malis bonâ facere, quam nulla mala esse permittere: ita melius est ipsum quibusdam non parcere, ut aliis proficit: præsertim quia unicus prædestinatus pluris est quam innumeri reprobi: immò quibus videtur non parcere, sæpe parcat vitam illorum finiendo, quia diutius vivendo deteriores fiunt: cum enim omnis qui vivit, idcirco vivat, aut ut corrigatur, aut ut alios probeat; si Deus aliquem videat, nec suo, nec alieno bono vivere, talem è vivis eripit: alioquin enim ut ait Ambros. lib. de bono mortis, cap. 7. Gravius est ad peccatum vivere, quam in peccato mori: quia impius quandiu vivit, peccatum auget: moriatur, peccare desinit. Itaque de eo qui moritur impœnitens, sic pronuntiat author de verâ & falsâ pœnitentiâ, c. 17. Si semper viveret, semper peccaret, at Dei est misericordis, qui operatur finem peccantis.

4. Propositio. Ac licet Deus ut plurimum soleat homines expectare ad pœnitentiam, secundum illud Isaia 30. juxta versionem LXX Interpretum, *Et rursus expectat Deus, ut misereatur vestri*: ubi vox: *rursus*, iteratam expectationem indicat: (& hinc tam frequens apud Prophetas invitatio ad pœnitentiam: Ezech. 18. *Convertimini & agite pœnitentiam ab omnibus iniquitatibus vestris, & non erit vobis in ruinam iniquitas: procyte à vobis omnes prævaricationes vestras, in quibus prævaricati estis, & facite*

facite vobis cor novum, & spiritum novum: Et quare moriemini domus Israël? Quia nolo mortem morientis dicit Dominus Deus, revertimini, & vivite. Et cap. 33. Dicit ad eos. Vivo ego, dicit Dominus Deus nolo mortem impij, sed ut convertatur impius a via sua, & vivat: Convertimini convertimini a vijs vestris pessimis, & quare moriemini domus Israël? Quosdam tamen non expectat, neque dat illis spatium, & gratiam pœnitendi, uti accidit Dæmonibus, & illis qui post grave aliquod peccatum incidunt in insaniam, aut phrenesim, aut lethargum; vel quibus vitam aufert morte aliqua repentinâ, aut violentâ, ut quos oppressit turris Siloë cap. 19. de quo scribitur Lu. c. 12.

5. Propositio. In illis autem omnibus qui vel expectantur, nihil formidabilius contingere potest quam si in peccato suo moriantur: Nota itaque hanc propositionem, *In peccato vestro moriemini*, triplicem sensum habere posse: Primus est ut particula (*In*) significet causam, & sensus sit, peccatū esse causam mortis nostræ; Quod in universū dici potest, secundum Apost. Rom. 5. *per peccatū mors*. Ratio est: quia cum peccatū invehat reatum pœnæ; peccati pœna maximè propria est mors. Nam qui malè usus est eo quod accepit, meritò illo privari debet, uti multis contingit, seu remissum sit peccatum, seu non remissum; Ita Rex Josias in exercitu est interfectus eò quod voci Prophetæ non obedisset: Ita innumeri Israëlita interfecti sunt in deserto à serpentibus; 2. Ut sit concomitanter, ut scilicet mors sit in peccato, ante actam pœnitentiâ; ac sæpe utrumq; conjungitur, ut scilicet aliquis propter peccatum moriatur, & in peccato: Ita Pharaon submersus est: ita puniti sunt Sodomita; Ita duo filii Iudæ Her., & Onan interfecti sunt à Domino, Genes. 28. ob semen effusum; & in tali casu mors est effectus reprobationis, & terminatur ad damnationem, sive ad irrogationem Pœnæ æternæ; 3. sensus fingi potest, ut aliquis peccator moriatur in peccato, ita ut

Tom. II.

mors ipsa sit peccatum, & sit conjuncta cum peccato: Id contigit Saül Regi, & Iudæ proditori. Et quidem mori ob peccatum durum est, quia mors habet rationem supplicij, & consequenter infamiam; sed nihil gravius, nihil acerbius fingi potest, quam mori in peccato. ex sensu omnium, nam hoc est votum etiam pessimorum, ut benè moriantur; & nulla frequentior imprecatio, quam malæ mortis: ita ut licet pessimi quique de bonâ vitâ minimè curent, tamen de bonâ morte curent maximè: siquidem ut ait Abulensis, impii volunt bonam mortem, quia felicitas est, nolunt bonam vitam, quia laboriosa: talis fuit impius Balaam Num. 23. *Moriatur anima mea morte justorum, & sint novissima mea horum similia*. Sed vide sensum eorum qui de rebus, uti oportet judicant: Quantum Samuël luxit Saûlem cum à Deo didicit esse reprobatum 1. Regum cap. 13. *Veruntamen lugebat Samuël Saulem, quoniam Dominum pœnitebat, quod constituisset eum Regem super Israël*: usque eò ut ei dicat Dominus capite sequenti, *Vsq; quò tu luges Saul, cum ego projecerim eum ne regnet super Israël*: Quis referat lacrymas Davidis super filium Absalonem, 2. Reg. c. 18. *Contristatus itaque Rex ascendit conaculum porta, & flevit, & sic loquebatur vadens, fili mi Absalom, Absalom fili mi quis mihi tribuat, ut ego moriar pro te, Absalom fili mi, fili mi Absalom!* & certè meritò: neque enim est ludus in morte ultimâ seu secundâ quæ est animæ, similis luctui qui fit in morte corporali; nam uti dicitur Eccl. 22. *Luctus mortui septem dies fatui autem & impij, omnes dies vitæ illorum*. Quia jactura animæ, est rerum omnium jactura: illâ enim amissâ, quid tibi superesse potest? Vnde Christus Dominus, Matth. 16. *Quid enim prodest homini si universum mundum lucretur, anima verò detrimentum patiatur, aut quam dabit homo commutationem pro anima sua?* Nam, ut ait Chrysostr. Num aliam habes animam, quam possis pro animâ tuâ dare? Sanè qui pecuniam amisit, pro amissâ aliam potest acci

accipere, similiter qui cedes, qui servos, q̄ cetera hujusmodi amisit: animā verò si perdas, aliā pro eā dare nunquam poteris: sed si Rex orbis atq; Dominus esses, si omnia quæ in orbe sunt & ipsum orbem offerres, non poteris animā unam redimere. 3. Quia jactura est irreparabilis: sicut enim in præteritum nulla est amplius potestas, ita animam perdidisse, tantum est, ut jactura sine remedio sit: Ecclesiasticis 11. *Si ceciderit lignum ad austrum, aut ad aquilonem, in quocunque loco ceciderit, ibi erit*: Etenim quod in amicorū, aut affinium morte nos tangit, illud est, quod moriantur non victuri, & quod spiritus non revertatur, & noluit consolari, quia non sunt: Ita in jacturā animæ, illud angit potissimum quod irreparabilis existit: Quamdiu sumus in hac vita, spes semper est in quocunque statu: sed si aliquis in peccato mortali mortuus fuerit, de eo in æternum actum est: *Quam dabit commutationem pro anima sua?* 4. Propter illa quæ morti in peccato obitæ succedūt: quæ enim dicuntur de statu misero peccati, quamdiu sumus in hac vitā, minimè sunt manifesta; sed mortem in peccato obitam, mala omnia consequuntur: nempe ex Chrysolost. in hæc verba, *Ne aliquid deterius tibi contingat, Fluvii ignei, vermis non moriens, carcer perpetuus, ignominia sempiterna, paupertas, sitis, fames, angustia, rabies, desperatio, & perpetuum cum Deo divortium: quia ex Sancto Bernardo lib. 5. de consider. c. 12. Rectus Dominus noster, qui & cum perverso pervertitur; nunquam recto, pravoque conveniet, hæc enim in vicem adversantur, etsi non invicem lædant, læsio alterius est, absit ut Dei.*

6. Propositio. Illud mori in peccato multis modis contingit, 1. per formalem impœnitentiam; 2. sine formali impœnitentiā, neq; id volentibus, quibus tantū malum contingit. Jam formalis impœnitentia dupliciter contingere potest; vel per formalem & explicitā voluntatem, cum sic est obstinata voluntas, ut formaliter converti nolit, eò enim aliquando procedit malitia, ut anima etiā morti proxima nolit converti: vel per voluntariam aut culpabilem omissionem pœnitentiæ, cum præ-

ceptū illius obligat, in quo ferè tria distincta peccata mortalia committuntur, unum contra justitiam divinam: nam quia peccatū est offensa in Deum, idèd exigit justitia divina ut satisfiat Deo offenso, quod fit tantum per pœnitentiam: aliterum contra Dei charitatem, nam cum amicitia Dei perdita recuperari non possit sine pœnitentiā, certè si charitas ad ullū actū obligat, non dubiū, quin ad ipsam habendā, cum vero sine pœnitentiā haberi non possit, necessariò ad illā obligat: tertium contra charitatem sui ipsius, seu misericordiam propriā, quæ obligat hominem, ut habeat curam salutis suæ, secundum illud Ecclesi. 30. *Miserere animæ tuæ placens Deo*: quod si unquā obligat, certè in morte, aut in gravi mortis periculo: Itaq; si quis sciens se in periculo mortis versari, omittat pœnitentiā, vel ex negligentia culpabili, ut qui illam differt, qui malè sperat se restituendum sanitati, qui non petit efficaciter Confessarium, qui non resistit impedimenti, qui non providit congruo tempore, neq; modis debitis: vel ex ignorantia vincibili, vel ex certā scientiā, sine voluntate quidem directa omittendi: cum voluntate tamè agēdi, vel timēdi aliquid incompōssibile præcepto, ille peccat formali impœnitentiā.

Materialis autem impœnitentia seu mors in peccato, quæ peccatum novum non inducit, sed hominem ponit in ultimo statu, & inconvertibili, multis modis contingere potest, & sæpe solet.

1. Cum quis occupatur morte repentinā, cum vel periculum nescitur, vel tacetur nobis; aut spe improba Medicorum, nam nostra non sufficit, neq; excusat à peccato; aut negligentia domesticorum, qui curā habent corporis, & sanitatis, & animæ curam non habent; aut metu ne a groti terreantur & affligantur, & sic augetur morbus; vel delirio adveniente, aut insaniam, aut sensibus occupatis, ac sopitis: ita enim fit ut homo incapax fiat pœnitentiæ ac remissionis peccatorum, atq; ita, si in peccato mortali sit, in eo statu decedat.

2. Accidit quia omnia desunt remedia, etiam

tiam si maximè optemus, & quæramus: quod sexcentis modis fieri potest: accidit in numerosâ familiâ, ne unum quidem inventum qui Sacerdotem accerferet, ita alius in alium eam curam rejiciebat, ac miser ægrotus sine confessione deceffit: læpe contigit, ut Sacerdos non reperiretur, vel dum venire differret, ut æger moreretur, & ad litteram illud Christi Domini impletum est, *quærat me, & me non inuenietis*: Ioan. 7. unde fit, ut æger cum non habeat contritionem, neq; sacramentum, licet nihil omiserit, quod confessionem haberet, miserè tamen decedat, atque damnetur, non propter omissam confessionem, sed ob peccatum præteritum, quod deletum non est: Neque Deus injuriam illi facit, non magis quàm ei, quem occupat minimè opinantem, & hæc permissio, plerumque est effectus reprobationis.

3. Accidit etiam quia gravissimis tentationibus, & magnitudine morbi, & gravi mentis ægitudine, ac desperatione impeditur pœnitentia, Deo subducente auxilia supernaturalia extraordinaria, cum ordinaria nobis, culpâ nostrâ, sint inutilia: cum itaque Deus non teneatur dare auxilia ista extraordinaria, non facit derelicto injuriam, si non dat: cum illorum tamen negatione conjuncta est omissio pœnitentiæ, & consequenter damnatio, quod fit ex culpâ morientis.

4. Quia quæ fiet pœnitentia, & quæ Deo offeretur, coacta erit, ac minimè sincera, itaque nullius momenti apud Deum, quod justissimè contingit Deo toties contempto: Talis fuit pœnitentia Esau, & Antiochi Regis: de primo ita loquitur Deus Hebr. 12. *Ne quis fornicator aut prophanus, ut Esau, qui propter unam escam vendidit primitiva sua. Scitote enim quoniam & postea cupiens hereditare benedictionem, reprobatus est: non enim inuenit pœnitentiæ locum, quanquam cum lacrymis inquisisset eam*: prophanum vocat Esau, quod pri-

mogenituram vili escâ vendidisset, seu quod munus Sacerdotii annexum esset primogenituræ vel jus benedictionis quæ dabatur primogenito: Ille igitur impius, cum parvi pendisset primogenita sua, ea vili escâ vendidit; postea verò, cum quid egisset agnovit, volens culpam lacrymis redimere, ut vidit se à suo jure excidisse, omnia læctu complebat, sed malâ pœnitentiâ, nam rationem tantum habebat utilitatis, & emolumentum externi, ideò suis lacrymis non potuit movere Patrem, ut sententiam suam mutaret: non enim dolebat uti oportebat, sed respectu tantum terreno itaque indignus judicatus est, qui audiretur, & pœnitentiam inveniret, verum multorum reprobatorum exemplar, qui in extremâ positi necessitate, inutiles fundunt lacrymas, nec pœnitentiâ, quam non quærunt, uti oportet, inveniunt, unde damnantur; itaque licet viventibus pœnituisse videantur, licet eorū narrètur lacrymæ, & lætus, & clamores, nihilominus tamen quod quærunt non consequuntur: juxta illud Apostoli, *quod quærebat Israel, non est consecutus*: idq; justo judicio fit, ut ejus pœnitentiæ & preces non exaudiantur, qui vivens Dei vocationem & præcepta neglexit: Ita Prov. 1. *Quia vocavi, & renuistis, exiit manu meâ, & non fui qui aspiceret, &c. ego quoq; in interitu vestro videbo, & subsannabo, &c. cum irruerit repentina calamitas, & interitus quasi tēpestas ingruerit, &c. Tunc invocabunt me, & non exaudiam: mane cōsurgens, & non inueniet me, eò quod exosam habuerint disciplinam, & timorē Domini non susceperint, nec acquieverint consilio meo, & detraxerint universa correctioni meæ*: & Job. 27. *Nunquid Deus audiet clamorē ejus, cū venerit super eum angustia*: De altero verò scilicet Antiocho scribitur 2. Mach. c. 9. Regē impiū, cum sumis, & acerbissimis doloribus torqueretur, agnovisse causam hujus supplicii, & coram omnibus falsum esse: proposuisse cōpensationem faciendam: imò se futurū Iudaū, cum divinæ potestatis, & dominationis agnitione, *Iustum est subditū esse*

Deo & mortalem non paria Deo sentire : Verùm audi, quanti Deus hominis impii pœnitentiam, supplicis extortam, nec ab amore Dei profectam fecerit : *Orabat autem hic scelestus Dominum, à quo non esset misericordiam consecuturus ; ut nimirum intelligas non quamlibet pœnitentiam etiam cum lacrymis & gemitu, acceptari semper à Deo, quod satis multis evenit, quorum maxima fuere crimina, atque scelera : non quia pœnitentem uti oportet, Deus unquam repellat, secundum illud Psalmi 50. Cor contritum & humiliatum Deus non despicias, sed quia non sinceram, & coactam pœnitentiam non recipit : Itaque ejusmodi homines in peccatis suis moriuntur, horrendo quodam, & formidabili judicio,*

7. Propositio, Quibus contingat tam formalis quàm concomitans impœnitentia seu moti in peccato, ipsa docet experientia.

1. Itaque formalis contingit magnis peccatoribus, cum enim in vitâ suâ Dei iudicia neglexerint, in fine vitæ plerumque aguntur desperatione : Ita Caim, Saül, & Judas proditor : Id tibi continget, ô hominum infelicissime ; Tu quidem in vitâ omnia negligis, ac parvipendis, sed erit tempus, cum te peccatorum tuorum tempestas obruet, atq; aget in desperationem, secundum illud Sap. 4. *Veniens in cogitatione peccatorum suorum timidi, & traducent illos ex adverso, iniquitates ipsorum.*

2. Qui ex gravi malitiâ peccarunt, quales Hæresiarchæ, & Hæretici qui scienter errant : ex omnibus Hæresiarchis vix unus Berengarius ab errore conversus est.

3. Qui cum maximâ ingratitudine Deum deseruerunt, ut qui desciscunt à magnâ sanctitate, qui magnas & extraordinarias gratias acceperunt, in quibus aliquid insolitum præstitum est : ut insignes Apostata à religionibus, secundum illud Hebr. 6. *Impossibile enim est eos qui semel sunt illuminati, gustaverunt etiam donum cœleste, & participes facti sunt Spi-*

ritus Sancti, gustaverunt nihilominus bonum Dei verbum, virtutes quo sæculi venturi, & prolapsi sunt, rursus renovari ad pœnitentiam, nempe : Et bonorum rei.

4. Qui peccant peccatum ad mortem, non quodlibet peccatum mortale, sed quod suapte naturâ, ex speciali malitiâ, ita tendit in mortem æternam, ut cum principiis vitæ spiritualis, ex propriâ ratione directè pugnet, quale est peccatum, quod fit ex magnâ malitiâ contra Spiritum Sanctum, & similia ; nam ut ait Sanctus Joannes 1. Epist. cap. 5. *Est peccatum ad mortem, non pro illo dico, ut roget quis : id est, quilibet de vulgo : eò quòd ejusmodi peccatorum difficilis sit remissio, & laboriosa,*

5. Iis qui in aliquò peccato induruerunt, nec aliquando intermiserunt, vix enim sub finem vitæ reverti poterunt : ita homo impurus vix unquam poterit sincerè suis amoribus renunciare, quia ut ait Sapiens Proverb. 5. *Iniquitates sua capiunt impium, & funibus peccatorum suorum constringitur : ipse morietur, quia non habuit disciplinam, & in multitudine stultitia sua decipietur.*

Materialis verò impœnitentia, seu mori in peccato contingit sequentibus.

1. Iis qui longam vitam sibi polliciti sunt, juxta illud Salvatoris, *qua hora non putatis Filius hominis veniet : & illud Apost. 1. Thess. 1. Ipsi diligenter sciitis, quia dies Domini, sicut fur in nocte, ita veniet ; cum enim dixerint pax & securitas, tunc repentinus superveniet interitus, sicut dolor in utero habenti, & non effugiet.*

2. Qui nimis securi sunt, & vivunt in profundâ pace, unde contrarias avertunt cogitationes : nolunt cogitare de morte, neque de judicio, per hoc enim ipsum puniuntur, per quod peccant : ita mortales diluvio perierunt : Ita Sodomâ perit ; *qua, ut ait Scriptura, subversa est in momento, & non ceperunt in*

3. Qui differunt pœnitentiam, ac negli-

gligunt gratias vocantes, secundum illud Jerem. 8. *Nullus est qui agat pœnitentiam super peccato suo; non sunt confusi, erubescere nesciunt: idcirco cadent inter corruentes, dicit Dominus*: Etenim sicut vocationem respuunt, ita etiam irridentur à Deo sub finem, etiamsi illud maximè reformident, Proverb. 1. *Quia vocavi, & renuistis, extendi manum meam, & non fuit qui aspiceret: despectisti omne consilium meum, & increpationes meas neglexisti. Ego quoque in interitu vestro ridebo, & subsannabo, cum vobis, id quod timebatis adveniret, &c.*

Quid hinc dicam, Auditores: quid faciam? cui loquar? & quem contestabor? Etenim video mihi rem esse cum triplici hominum genere:

1. Si quidem sunt aliqui planè desperati, planè impij, atque infideles, qui tantis rebus non commoventur, quia ne credunt quidem, *irruat super eos formido, & fiant immobiles quasi lapis*. Quid enim illis pronuntiem, nisi extremum super eos iudicium? sed si aliquis adhuc in eis superest sensus, hoc eos dilemmate percello: vel enim adhuc credunt, vel non credunt: Si credunt, nã jam damnati sunt atque reprobi, vel suo etiam calculo, ut cum ea credant, illis tamen non moveantur. Nam quid tibi gravius, quid atrocius potest contingere? Tu si id capis, quanta res sit mori in peccato, quid sequatur mortem obitam in peccato, quam jure timere debes ex tuã vitã, talem mortem: fieri ne potest ut sine sensu remaneas, ac non potiùs toto corpore, totã mente perhorrescas? Etenim quid jam est reliqui, quod timere debeas, si hoc non times? Quid jam reliqui quod sperare debeas, si id tandem incurristi? ubi mens? ubi sensus? ubi iudicium? ubi æqua rerum æstimatio? Si non credunt, quò pertinet ista fidei, & morum, & vitæ dissimulatio? cur à tam multis rebus inutiliter se abstinant, &

cohibent? cur tantùm in vitã dissimulant, cur tam multã simulatè agunt? quid in templum veniunt? quid conciones audiunt? cur aliquando consentunt? cur non vivunt arbitratu suo? Nonne miseri sunt, qui multa pro hominibus faciant & patiantur, quæ nec pro Deo facere vellent, quin, omnia sibi permittunt scelera, crimina, flagitia.

2. Sunt alij qui semper differunt pœnitentiam, & suæ conscientie curam, ac spe improbã decepti pœnitentiæ tempus sibi pollicentur. Sed quo fundamento? quã certitudine? sed si spe suã frustrentur, quid illis fiat? si occupentur miseri non opinantes, an illa spes justa erit excusatio? Deceveram, inquis, pœnitere, nisi mors occupavisset. Sed monitus eras, ne expectares: Tot voces, tot exempla, id tibi persuadere debuerant: Quid in te tanti momenti, te periculo objicis? ac si periculum dubium fuisset, ne sic quidem agere debueras in re tam gravi, cuius nullum superest remedium: Nunc verò cum ipse Christus asseruerit te deprehendum; ubi animus? ubi ratio? ubi consilium? ubi prudentia? ut te certo & aperto exponas periculo? Sed pœnitentiæ tempus tibi non negatur? Cur quod tibi datur, infumis ad peccandum? Rom. 2. *An divitias bonitatis ejus, & patientie & longanimitatis contempnis? ignoras quoniam benignitas Dei ad pœnitentiã te adducit, secundũ autẽ duritiã tuã, & impœnitens cor, thesaurizas tibi irã in die ira, & revelationis justi iudicij Dei*. Sed quãdo tandem facere proponis? an cum vitia tua assuetudine coaluerint? cum te illis negotiis, illis amicitis, illis necessitatibus implicueris, à quibus te expedire ferè sit impossibile? Scilicet vis pœnitentiam tibi reddere impossibilem. Sed quando facies? quando fortassis ad finem præparatarum tibi gratiarum veneris: neque enim illæ infinitæ sunt: ac veniet illud tempus, cum nulla tibi gratia danã supererit, cum omnes tibi datas neglexeris: Sed quan-

do facies? an in morbo? an in senectute? an in morte. Sed in morbo multum feceris, si sanitati restituendæ vacaveris: sed in senectute, animus infirmus, debilis memoria, corpus viribus fractum, & ætas rebus difficilibus & gravibus inepta: sed in morte, morbus, dolor, defectus animi, & virium, temporis brevitæ, animi perturbatio, graviores tentationes, omnia difficillima, & acerba, & in angusto posita, impediunt ne aliquid fiat, multò magis illud quod in omni alio tempore unusquisque difficillimum experitur.

3. Ac denique alij sunt, qui tantùm terentur, nihil autem propterea operantur. Ab illis hoc quæro, an suos timores putent esse ju-

stos, an non? Si non credunt justos; cur se inutiliter ac penè pueriliter terri sinunt? cur ingemiscunt? cur commoventur? cur sine causâ terrètur? Quòd si justos putât; cur igitur nõ aliud adhibent suis rebus remedium, ne in ea incidant, quorum vel sola expectatio ac timor sic animum excruciat atque perturbat? Alioquin omnibus dico, Si has occasiones adedò opportunas negligant, venturum illud tempus, cum à Deo omninò rejiciantur, atque in suo peccato certissimè, sed & miserrimè moriantur: quod avertat, qui nos ad veram pœnitentiam vocat, Dominus noster Jesus Christus, qui est benedictus in sæcula.

FERIA SECUNDA
DOMINICÆ SECUNDÆ
IN QUADRAGESIMA.
CONCIO SECUNDA
DE MORTE IN PECCATO

Quòd hæc propositio *In Peccato vestro moriemini.* Joan. 8. vel comminatorie facta, vel enuntiativa sit horrenda: ut pote quæ ostendat homines maximâ ex parte mori in peccato & damnari.

VERA ratio cur sapiùs de morte cogitandum est, ea est quia semel tantùm morimur, secundùm illud, *Statutum est omnibus hominibus semel mori.* post hoc autè iudicium: quod n. semel tantùm fit, oportet ut quomodo bene fiat, sapiùs discam⁹, quia in eo bis peccare nõ licet: Ita quia semel tantùm mori aliquis potest in peccato, & si hoc